

Protokollsutdrag

Sammanträdestid 2021-02-04 kl. 13:00-22:10

Plats Sessionssalen i Rådhuset

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Deltar digitalt)
Nicola Rabi (M) (Deltar digitalt)
Magnus Olsson (SD) (Deltar digitalt)
Andréas Schönström (S) (Deltar digitalt)
Frida Trollmyr (S) (Deltar digitalt)
Stefan Robert Plath (SD) (Deltar digitalt)
Simon Chrisander (L) (Deltar digitalt)
Mohamed Yassin (MP) (Deltar digitalt)
Anders Rubin (S) (Deltar digitalt)
Josefin Anselmsson Borg (M) (Deltar digitalt)
Gunilla Ryd (V) (Deltar digitalt)
Anton Sauer (C) (Deltar digitalt)
Carina Nilsson (S) (Ordförande)
Lars-Johan Hallgren (SD) (Deltar digitalt)
David Blomgren (M) (Deltar digitalt)
Sedat Arif (S) (Deltar digitalt)
Harris Cheema (S) (Deltar digitalt)
Anders Pripp (SD) (Deltar digitalt)
Helena Grahn (M) (Deltar digitalt)
Anders Andersson (V) (Deltar digitalt)
Mubarik Mohamed Abdirahman (S) (Deltar digitalt)
Sara Wettergren (L) (Deltar digitalt)
Torbjörn Tegnhammar (M) (Deltar digitalt)
Rose-Marie Carlsson (S) (Deltar digitalt)
Anna Isaksson (SD) (Deltar digitalt)
Stefana Hoti (MP) (Deltar digitalt)
Ilmar Reepalu (S) (Deltar digitalt)
Farishta Sulaiman (M) (Deltar digitalt)
Sadiye Altundal (V) (Deltar digitalt)
Nima Gholam Ali Pour (SD) (Deltar digitalt)
Sofia Hedén (S) (Deltar digitalt)
Kay Lennart Victorin (C) (Deltar digitalt)
Håkan Fäldt (M) (Deltar digitalt)
Björn Gudmundsson (S) (Vice ordförande)
Jörgen Grubb (SD) (Deltar digitalt)
Carina Svensson (S) (Deltar digitalt)
Emma-Lina Johansson (V) (Deltar digitalt)
John Roslund (M) (Deltar digitalt)

Underskrifter

Sekreterare
Louise Lagerlund

Ordförande
Carina Nilsson

Justerande
Björn Gudmundsson John Eklöf

	Roko Kursar (L) (Deltar digitalt)
	Juan-Tadeo Espitia (S) (Deltar digitalt)
	Helena Nanne (M) (Deltar digitalt)
	Lisbeth Persson Ekström (SD) (Deltar digitalt)
	Måns Berger (MP) (Deltar digitalt)
	Eva Ann-Britt Sjöstedt (S) (Deltar digitalt)
	Anders Skans (V) (Deltar digitalt)
	Arwin Sohrabi (S) (Deltar digitalt)
	Tony Rahm (M) (Deltar digitalt)
	Anders Olin (SD) (Deltar digitalt)
	Christina Wessling (S) (Deltar digitalt)
	John Eklöf (M)
	Jan Olsson (S) (Deltar digitalt)
	Eva Hallén (SD) (Deltar digitalt)
	Eva Christina Bertz (L) (Deltar digitalt)
	Daniel Sestrajcic (V) (Deltar digitalt)
	Susanne Jönsson (S) (Deltar digitalt)
	Charlotte Bossen (C) (Deltar digitalt)
	Anja Nordberg Sonesson (M) (Andre vice ordförande) (Deltar digitalt)
	Rickard Åhman Persson (SD) (Deltar digitalt)
	Nils Anders Nilsson (S) (Deltar digitalt) ersätter Dündar Güngör (S)
	Linda Obiedzinski (M) (Deltar digitalt) ersätter Peter Ollén (M)
	Boel Pettersson (V) (Deltar digitalt) ersätter Hanna Kristina Thomé (V)
Övriga närvarande	Louise Lagerlund (Sekreterare)
	Johanna Härdig (Administrativ sekreterare)
	Pernilla Mesch (Administrativ sekreterare)
	Martin Fransson (Kanslichef)
	Magdalena Bondeson (Sektionschef)
	Mikael Hellman (Videoansvarig)
Utses att justera	Björn Gudmundsson
	John Eklöf
Justeringen	2021-02-17
Protokollet omfattar	§37

§ 37 Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet gällande gästprofessur till Willy Brandts minne med förslag till beslut om fortsatt inriktning

STK-2020-804

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i april 2020 att ge stadskontoret i uppdrag att utvärdera Malmö stads donation till Malmö universitet gällande gästprofessur till Willy Brandts minne (STK-2019-1124).

Utvärderingen visar bland annat att villkoren i donationen bedöms vara uppfyllda och att donationen har ett värde genom att den kopplar samman Malmö stad och Malmö universitet och sätter Malmö på kartan, både nationellt och internationellt. Vidare konstateras att donationen bidrar till att ny kunskap om migration- och integrationsfrågor växer fram, liksom att Malmö i flera fall utgör studieobjekt och bidrar med empiri till den forskning som bedrivs. Det har även framkommit att det är svårt att hitta former för återkoppling till Malmö stad av den forskning som bedrivs. Utvärderingen lämnar förslag på följande rekommendationer:

- Malmö stad bör fortsätta finansiera en donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt. Donationen bör utbetalas årligen. Den årliga utbetalningen bör även fortsättningsvis verkställas efter att Malmö universitet lämnat in en verksamhetsberättelse avseende donationen och gästprofessuren.
- Den årliga verksamhetsberättelsen ska innehålla en redovisning av de kontakter som ägt rum utifrån gästprofessuren mellan Malmö stad och Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM).
- Donationens inriktning bör även fortsättningsvis omfatta migrations- och integrationsfrågor, men lärosätet likväl som Malmö stad kan ta initiativ till att utvidga fokus även till andra närliggande områden. En eventuell förändring ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet och den politiska ledningen i Malmö stad som därefter beslutar i frågan.
- Om de förutsättningar som var gällande när gåvans överlämnande förändras, ska gåvan kunna omprövas av kommunen. Eventuella förändringar gällande donationen ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet samt den politiska ledningen i Malmö stad.
- Donationen bör även fortsättningsvis utvärderas av Malmö stad vart 10:e år.
- Kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att stärka samverkan mellan staden och lärosätet i syfte att öka värdet av donationen för Malmöborna och Malmö stads organisation. Samverkan kan ske exempelvis genom att, i samverkan med MIM, arrangera återkommande kunskaphöjande aktiviteter kopplade till gästprofessuren utifrån olika aktuella teman eller att skapa ”en-väg-in” till Malmö stads organisation.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att godkänna rapporten Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt samt att uppdrar åt kommunstyrelsen att verkställa de förslag på rekommendationer som redovisas i ärendet.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. Kommunfullmäktige godkänner rapporten Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att verkställa de föreslagna rekommendationerna som redovisas i ärendet, med beaktande av beslutspunkt 3.
3. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att, i samarbete med Malmö universitet, påbörja en process i syfte att byta namn på donationen så att den ges starkare koppling till Malmös historia.

Beslutsgång

Katrin Stjernfeldt Jammeh, Stefana Hoti och Sara Wettergren yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Lars-Johan Hallgren yrkar avslag på kommunstyrelsens förslag.

Under överläggningen i ärendet yttrar sig även *Anton Sauer*.

Ordförande ställer proposition på bifall till kommunstyrelsens förslag mot avslag och finner att kommunfullmäktige beslutar bifalla kommunstyrelsens förslag.

Reservationer och särskilda yttranden

Mot kommunfullmäktiges beslut i ärendet anmäler *Magnus Olsson* (SD) gruppreservation.

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
 Fritidsnämnden
 Funktionsstödsnämnden
 Förskolenämnden
 Grundskolenämnden
 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
 Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
 Kommunstyrelsen
 Kulturnämnden
 Miljönämnden
 Revisorskollegiet
 Servicenämnden
 Stadsbyggnadsnämnden
 Tekniska nämnden
 Valnämnden

Överförmyndarnämnden
Malmö universitet

Beslutsunderlag

- Förslag till beslut KS 210113 §21 med Reservation (SD)
- Förslag till beslut KSAU 210111 §15
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210111 Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet gällande gästprofessur till Willy Brandts minne med förslag till beslut om fortsatt inriktning
- Rapport Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt Programperioden 2010-2020
- Gåvobrev till Malmö högskola från malmö stad vid invigningen av den nya högskolan den 31 augusti 1998
- Beslut KSAU 200330 §188

Datum

2020-12-06

Vår referens

Jenny Kiiskinen

Utvecklingssekreterare

jenny.kiiskinen@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet gällande gästprofessur till Willy Brandts minne med förslag till beslut om fortsatt inriktning STK-2020-804

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i april 2020 att ge stadskontoret i uppdrag att utvärdera Malmö stads donation till Malmö universitet gällande gästprofessur till Willy Brandts minne (STK-2019-1124).

Utvärderingen visar bland annat att villkoren i donationen bedöms vara uppfyllda och att donationen har ett värde genom att den kopplar samman Malmö stad och Malmö universitet och sätter Malmö på kartan, både nationellt och internationellt. Vidare konstateras att donationen bidrar till att ny kunskap om migration- och integrationsfrågor växer fram, liksom att Malmö i flera fall utgör studieobjekt och bidrar med empiri till den forskning som bedrivs. Det har även framkommit att det är svårt att hitta former för återkoppling till Malmö stad av den forskning som bedrivs. Utvärderingen lämnar förslag på följande rekommendationer:

- Malmö stad bör fortsätta finansiera en donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt. Donationen bör utbetalas årligen. Den årliga utbetalningen bör även fortsättningsvis verkställas efter att Malmö universitet lämnat in en verksamhetsberättelse avseende donationen och gästprofessuren.
- Den årliga verksamhetsberättelsen ska innehålla en redovisning av de kontakter som ägt rum utifrån gästprofessuren mellan Malmö stad och Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM).
- Donationens inriktning bör även fortsättningsvis omfatta migrations- och integrationsfrågor, men lärosätet likväl som Malmö stad kan ta initiativ till att utvidga fokus även till andra närliggande områden. En eventuell förändring ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet och den politiska ledningen i Malmö stad som därefter beslutar i frågan.
- Om de förutsättningar som var gällande när gåvans överlämnande förändras, ska gåvan kunna omprövas av kommunen. Eventuella förändringar gällande donationen ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet samt den politiska ledningen i Malmö stad.
- Donationen bör även fortsättningsvis utvärderas av Malmö stad vart 10:e år.
- Kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att stärka samverkan mellan staden och lärosätet i syfte att öka värdet av donationen för Malmöborna och Malmö stads organisation.

Samverkan kan ske exempelvis genom att, i samverkan med MIM, arrangera återkommande kunskapshöjande aktiviteter kopplade till gästprofessuren utifrån olika aktuella teman eller att skapa ”en-väg-in” till Malmö stads organisation.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att godkänna rapporten *Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt* samt att uppdra åt kommunstyrelsen att verkställa de förslag på rekommendationer som redovisas i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner rapporten *Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt*.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att verkställa de föreslagna rekommendationerna som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-01-11

Kommunstyrelsen 2021-01-13

Kommunfullmäktige 2021-02-04

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
 Fritidsnämnden
 Funktionsstödsnämnden
 Förskolenämnden
 Grundskolenämnden
 Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
 Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
 Kommunstyrelsen
 Kulturnämnden
 Miljönämnden
 Revisorskollegiet
 Servicenämnden
 Stadsbyggnadsnämnden
 Tekniska nämnden
 Valnämnden
 Överförmyndarnämnden
 Malmö universitet

Ärendet

Bakgrund, syfte, frågeställningar och tillvägagångssätt

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i april 2020 att ge stadskontoret i uppdrag att utvär-

dera Malmö stads donation till Malmö universitet gällande gästprofessur till Willy Brandts minne. Av beslutsunderlaget framgår att utvärderingen ska besvara ett antal frågeställningar som omfattar *villkoren, förutsättningarna* och *inriktningen* på donationen.

Utvärderingen utgår från ett tvådelat syfte som, för det första, handlar om att fastställa att den verksamhet som bedrivs inom ramen för gästprofessuren uppvisar följsamhet med skrivningarna i 1998 års gåvobrev. För det andra syftar utvärderingen till att identifiera om det finns behov av att föreslå förändringar av donationen inför de kommande 10 åren. Utvärderingen besvarar följande frågeställningar, med tyngdpunkt på den andra frågeställningen:

- Har villkoren för donationen uppfyllts?
- Vilket värde har donationen givit för Malmöborna och Malmö stads organisation?
- Vilket värde har donationen givit för Malmö universitet?
- Har förutsättningarna för donationen förändrats på något sätt sedan den senaste utvärderingen 2010?
- Finns det anledning att se över inriktningen för donationen för att ge största nytta för Malmöborna och Malmö stad?

Ramarna för utvärderingen, inklusive frågeställningar och avgränsningar, sattes utifrån en genomgång av kommunala beslutsunderlag, 1998 års gåvobrev samt professor Bo Stråths första utvärdering av Willy Brandt-professuren från 2010. En kvalitativ ansats bedömdes som mest ändamålsenlig och intervjuer genomfördes som ett sätt att samla in relevant material. Intervjuerna kompletterades med granskning av rapporter och utvärderingar från Malmö universitet.

Resultat

Utvärderingen kommer fram till följande slutsatser:

- Villkoren i donationen bedöms vara uppfyllda.
- Donationen är värdefull eftersom den kopplar samman Malmö stad och Malmö universitet och sätter Malmö på kartan både nationellt och internationellt.
- Donationen bidrar till att ny kunskap om migration- och integrationsfrågor växer fram.
- Malmö utgör i flera fall studieobjekt, beforskas utifrån och bidrar med empiri till den forskning som bedrivs inom ramen för gästprofessuren.
- Det genomförs forskning som berör sådana utmaningar som Malmö stad möter inom migrations- och integrationsområdet.
- Donationen är betydelsefull i arbetet med kvalitetsutveckling och internationalisering av migrationsforskningen vid MIM och Malmö universitet.
- Donationen utgör ett viktigt resurstillskott som skapar stabila förutsättningar i bygget av forskningsmiljön.
- Det är svårt att få till en cirkulär rörelse i form av återkoppling till Malmö stad av den forskning som bedrivs och som skulle kunna öka värdet av donationen ytterligare för Malmö stad och Malmöborna.

Utvärderingen lämnar förslag på följande rekommendationer:

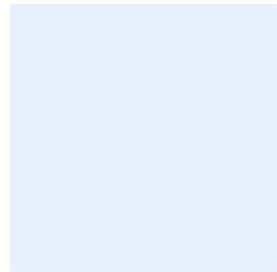
- Malmö stad bör fortsätta finansiera en donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt. Donationen bör utbetalas årligen. Den årliga utbetalningen bör även fortsättningsvis verkställas efter att Malmö universitet lämnat in en verksamhetsberättelse avseende donationen och gästprofessuren.
- Den årliga verksamhetsberättelsen ska innehålla en redovisning av de kontakter som ägt rum utifrån gästprofessuren mellan Malmö stad och MIM.
- Donationens inriktning bör även fortsättningsvis omfatta migrations- och integrationsfrågor, men lärosätet likväl som Malmö stad kan ta initiativ till att utvidga fokus även till andra närliggande områden. En eventuell förändring ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet och den politiska ledningen i Malmö stad som därefter beslutar i frågan.
- Om de förutsättningar som var gällande när gåvans överlämnande förändras, ska gåvan kunna omprövas av kommunen. Eventuella förändringar gällande donationen ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet samt den politiska ledningen i Malmö stad. På så vis värnas ömsesidigheten i den långa relation som kommit till stånd genom donationen.
- Donationen bör även fortsättningsvis utvärderas av Malmö stad vart 10:e år.
- Kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att stärka samverkan mellan staden och lärosätet i syfte att öka värdet av donationen för Malmöborna och Malmö stads organisation. Samverkan kan ske exempelvis genom att, i samverkan med MIM, arrangera återkommande kunskapshöjande aktiviteter kopplade till gästprofessuren utifrån olika aktuella teman eller att skapa ”en-väg-in” till Malmö stads organisation.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör

Utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt

Programperioden 2010–2020

Stadskontoret

Avdelningen för analys och hållbarhet
Jenny Kiiskinen & Matts Hansson

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
En kort inledning om uppdraget	7
Utvärderingens ramar	7
Syfte och frågeställningar	7
Donationens tillkomst och första decennium	10
”Tio års landvinningar” - den första utvärderingen av Willy Brandt- professuren	11
Willy Brandt-donationen 2010-2019	12
Har villkoren för donationen uppfyllts?	12
Vilket värde har donationen givit för Malmöborna och Malmö stads organisation?	13
Donationen sätter Malmö på kartan	14
Donationen genererar ökad kunskap inom migrationsområdet	16
Donationen bidrar till att Malmö beforskas	17
Donationen bidrar med lösningar på stadens utmaningar	18
...men det är svårt att nå innanför väggarna hos Malmö stad .	19
Vilket värde har donationen givit för Malmö universitet?	21
Donationen bidrar till kvalitetsutveckling och internationalisering	22
Donationen ger förutsättningar för bredd och stabilitet	23
Har förutsättningarna för donationen förändrats på något sätt sedan utvärderingen 2010?	23
Finns det anledning att se över inriktningen för donationen?	24

Inga behov att ändra inriktning på donationen.....	25
...och namnet Willy Brandt bör kvarstå.....	27
Slutsatser och rekommendationer	28
Källförteckning.....	30
Litteratur	30
Intervjuer	30
Skriftligt material.....	30
Digitala källor.....	31

Sammanfattning

I denna rapport redovisas den utvärdering som genomförts avseende Malmö stads donation till Malmö universitet till minne av Willy Brant. Utvärderingen ska granska *villkoren, förutsättningarna* och *inriktningen* på donationen. Syftet är, för det första, att fastställa att den verksamhet som bedrivs inom ramen för gästprofessuren uppvisar följsamhet med skrivningarna i 1998 års gåvobrev. För det andra syftar utvärderingen till att identifiera om det finns behov av att föreslå förändringar av donationen inför de kommande 10 åren. Utvärderingen kretsar kring följande frågeställningar, men den andra frågan har fått ett särskilt fokus.

- Har villkoren för donationen uppfyllts?
- Vilket värde har donationen givit för Malmöborna och Malmö stads organisation?
- Vilket värde har donationen givit för Malmö universitet?
- Har förutsättningarna för donationen förändrats på något sätt sedan den senaste utvärderingen 2010?
- Finns det anledning att se över inriktningen för donationen för att ge största nytta för Malmöborna och Malmö stad?

Utvärderingen har genomförts med en kvalitativ ansats som kombinerat intervjuer med granskning av ett sekundärmaterial bestående av verksamhetsberättelser och tidigare utvärderingar.

Utvärderingen kan dra följande slutsatser, nämligen att

- villkoren i donationen bedöms vara uppfyllda
- donationen är värdefull då den kopplar samman Malmö stad och Malmö universitet och sätter Malmö på kartan både nationellt och internationellt
- donationen bidrar till att ny kunskap om migrations- och integrationsfrågor växer fram
- Malmö i flera fall utgör studieobjekt, beforskas utifrån och bidrar med empiri till den forskning som bedrivs inom ramen för gästprofessuren
- det genomförs forskning som berör sådana utmaningar som Malmö stad möter inom migrations- och integrationsområdet
- donationen är betydelsefull i arbetet med kvalitetsutveckling och internationalisering av migrationsforskningen vid MIM och Malmö universitet
- donationen utgör ett viktigt resurstillskott som skapar stabila förutsättningar i bygget av forskningsmiljön
- det är svårt att få till en cirkulär rörelse i form av återkoppling till Malmö stad av den forskning som bedrivs och som skulle kunna öka värdet av donationen ytterligare för Malmö stad och Malmöborna.

Utvärderingen lämnar förslag på följande rekommendationer:

- Malmö stad bör fortsätta finansiera en donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt. Donationen bör utbetalas årligen. Den årliga utbetalningen bör även fortsättningsvis verkställas efter att Malmö universitet lämnat in en verksamhetsberättelse avseende donationen och gästprofessuren.
- Den årliga verksamhetsberättelsen ska innehålla en redovisning av de kontakter som ägt rum utifrån gästprofessuren mellan Malmö stad och Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM).
- Donationens inriktning bör även fortsättningsvis omfatta migrations- och integrationsfrågor, men lärosätet likväl som staden kan ta initiativ till att utvidga fokus även till andra närliggande områden. En eventuell förändring ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet och den politiska ledningen i Malmö stad som därefter beslutar i frågan.
- Om de förutsättningar som var gällande när gåvans överlämnande förändras, ska gåvan kunna omprövas av kommunen. Eventuella förändringar gällande donationen ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet och den politiska ledningen i Malmö stad. På så vis värnas ömsesidigheten i den långa relation som kommit till stånd genom donationen.
- Donationen bör även fortsättningsvis utvärderas av Malmö stad vart 10:e år.
- Kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att stärka samverkan mellan staden och lärosätet i syfte att öka värdet av donationen för Malmöborna och Malmö stads organisation. Samverkan kan ske exempelvis genom att, i samverkan med MIM, arrangera återkommande kunskapshöjande aktiviteter kopplade till gästprofessuren utifrån olika aktuella teman eller att skapa ”en-väg-in” till Malmö stads organisation.

En kort inledning om uppdraget

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade i april 2020 att ge stadskontoret i uppdrag att utvärdera Malmö stads donation till Malmö universitet¹ gällande gästprofessur till Willy Brandts minne. Av beslutsunderlaget framgår att utvärderingen ska besvara ett antal frågeställningar som omfattar *villkoren, förutsättningarna* och *inriktningen* på donationen.

En första utvärdering genomfördes 2009 och färdigställdes 2010 och avsåg perioden 1998–2010. I denna rapport redogörs för utvärderingen av den andra perioden 2010–2020. Den nu aktuella utvärderingen har genomförts vid stadskontorets avdelning för analys och hållbarhet.

Utvärderingens ramar

I följande avsnitt beskrivs utvärderingens syfte och frågeställningar. Likaså redovisas hur utvärderingen genomförts samt vilket material som ligger till grund för slutsatser och rekommendationer.

Syfte och frågeställningar

Denna utvärdering utgår från ett tvådelat syfte som, för det första, handlar om att fastställa att den verksamhet som bedrivs inom ramen för gästprofessuren uppvisar följsamhet med skrivningarna i 1998 års gåvobrev. För det andra syftar utvärderingen till att identifiera om det finns behov av att föreslå förändringar av donationen inför de kommande 10 åren.

Syftet bryts ner i följande frågeställningar.

- Har villkoren för donationen uppfyllts?
- Vilket värde har donationen givit för Malmöborna och Malmö stads organisation?
- Vilket värde har donationen givit för Malmö universitet?
- Har förutsättningarna för donationen förändrats på något sätt sedan den senaste utvärderingen 2010?
- Finns det anledning att se över inriktningen för donationen för att ge största nytta för Malmöborna och Malmö stad?

Tre utmaningar

Ovanstående syfte och frågeställningar för med sig några utmaningar att kort uppehålla sig vid. En utmaning rör frågan om vilket utrymme för förändringar gällande donationens inriktning som ges av gåvobrevets utformning. I

¹ Lärosätet erhöll universitetsstatus 2018. För enkelhetens skull används *Malmö universitet* genomgående i rapporten. Enbart vid citeringar eller när resonemangen entydigt gäller perioden före 2018 används *Malmö högskola*.

gåvobrevet finns inriktningen beskriven samtidigt som det saknas skrivningar om möjligheten att göra justeringar och gåvan anges som finansierad ”för all framtid av Malmö stad” (Gåvobrev till Malmö högskola från Malmö stad vid invigningen av den nya högskolan den 21 augusti 1998 sidan 2). Samtidigt kan det konstateras att kommunfullmäktige beslutade den 29 oktober 1998 (§190) ”att om de förutsättningar som gåvans överlämnande vilar på förändras, ska gåvan kunna omprövas av kommunen.” Stadskontorets förhållningssätt är att alla förändringar som görs ska föregås av dialog mellan staden och universitetet.

En andra utmaning rör frågan om vad som ska bedömas när det kommer till huruvida villkoren i gåvobrevet kan anses vara uppfyllda eller ej. Bo Stråths (2010) utvärdering, *Migrationsforskning i Malmö. Tio års landvinningar och framtida möjligheter*, inkluderade en genomgång av den vetenskapliga produktion som genomförts inom ramen för gästprofessorsprogrammet. I detta innefattades även en bedömning av såväl kvalitén som donationens betydelse för att utveckla migrationsforskningen vid den dåvarande högskolan. Stadskontorets bedömning är att den nu aktuella utvärderingen snarare bör ha tyngdpunkt på de delar av gåvobrevets inriktning som berör värdet för Malmö stad och Malmöborna. Därmed lämnas bedömningen av den vetenskapliga kvalitén till det akademiska samfundet med dess väl förankrade processer för just kvalitetsbedömning.

Detta leder vidare till en tredje utmaning som handlar om hur begreppet värde ska operationaliseras. Att mäta effekterna av denna donation är förenat med svårigheter. I gåvobrevet saknas det konkreta och mätbara mål som kan säga något relevant om vad Malmö stad, och ytterst Malmöborna, får i avkastning för det årliga belopp som doneras till lärosätet. I utvärderingen har ett pragmatiskt förhållningssätt varit vägledande och försök har gjorts att istället göra en kvalitativ bedömning av hur den verksamhet som bedrivs utifrån donationen kan bidra till ökad kunskap som i sin tur kan ha relevans för Malmö stads verksamheter.

Tillvägagångssätt, metod och material

Ramarna för utvärderingen, inklusive frågeställningar och avgränsningar, sattes utifrån en genomgång av kommunala beslutsunderlag, 1998 års gåvobrev samt Stråths utvärdering från 2010. En kvalitativ ansats bedömdes som mest ändamålsenlig och intervjuer genomfördes som ett sätt att samla in relevant material. Intervjuerna kompletterades med granskning av rapporter och utvärderingar från Malmö universitet.

Intervjuerna

Det bestämdes inte på förhand vilka personer som skulle tillfrågas om en intervju eller hur många intervjuer som skulle genomföras. Istället var ambitionen att identifiera personer som bedömdes ha information som var

viktig att fånga upp. Denna strategiska urvalsprincip kombinerades med att låta informanterna föreslå personer som de bedömde som intressanta att prata vidare med (denna urvalsprincip kallas snöbollsmetoden). Totalt tillfrågades fjorton personer om en intervju och av dessa valde åtta att medverka.

Intervjuerna var av semistrukturerad karaktär, vilket betyder att de har bestått av en uppsättning frågor som ställts till samtliga informanter. Det har borgat för att jämförelser, mönster och avvikelser lättare ska kunna lyftas fram i analysen av materialet. Samtidigt har upplägget öppnat upp möjligheten att ställa följdfrågor eller fördjupa spår som uppkommit i samtalet (Repstad 1999 sidan 64 f; May 2001 sidan 150 f).

Tidsramarna för utvärderingen har varit snäva, vilket ställt krav på avgränsningar. Ambitionen var inledningsvis att fortsätta intervjua tills det att en mättnad uppkommit. Tyvärr var det svårt att få intervjutid med flera personer. Den begränsade tiden satte en gräns för när intervjufasen behövde avslutas, men i efterhand kan konstateras att det hade varit önskvärt med ytterligare några intervjuer.²

Eftersom antalet intervjuer blev begränsade ökade vikten av en strukturerad och noggrann bearbetning av materialet. Samtliga intervjuer transkriberades så att viktiga resonemang inte gick förlorade i alltför översiktliga sammanfattningar.

Sekundärmaterial

Intervjuer har kompletterats med ett sekundärmaterial som omfattar de årliga verksamhetsberättelser som Malmö universitet lämnar till Malmö stad. Sammantaget ingår verksamhetsberättelser för åren 2010–2019 i utvärderingen. Föreliggande utvärdering har även inkluderat den interna utvärdering av Willy Brandt-professuren som genomfördes 2019 av Ingrid Jerve Ramsøy³. Utvärderingen summerar erfarenheterna från de tolv personer som innehaft gästprofessuren det senaste decenniet. Ramsøys rapport genomgick även en granskning av två utomstående forskare, Anna Triandafyllidou från Kanada samt Rinus Penninx från Holland. Deras uppdrag bestod i att bedöma den vetenskapliga kvalitén och donationens betydelse för etableringen av MIM liksom att komma med rekommendationer för att ytterligare stärka forskningen framöver. Även deras respektive rapporter har bidragit med material till föreliggande utvärdering.

Sammanfattningsvis är bedömningen att intervjuerna tillsammans med sekundärmaterialen gett en tillräcklig grund för att frågeställningarna ska kunna besvaras på ett tillfredsställande sätt.

² Framför allt hade det varit önskvärt med fler intervjuer inom Malmö stads egen organisation samt med innehavare av forskarassistent- och doktorandtjänsten knuten till Willy Brandt-donationen.

³ Ingrid Jerve Ramsøy är innehavare av doktorandtjänsten kopplad till gästprofessuren.

Donationens tillkomst och första decennium

När Malmö högskola startade sin verksamhet 1997 var utbildnings- och forskningsområdet Internationell migration och etniska relationer (IMER) ett av lärosätets särskilda profilområde. Området, med dess tvärvetenskapliga karaktär, utgjorde vid denna tidpunkt något nytt och tämligen unikt i Sverige.

Etableringen av IMER som utbildnings- och forskningsområde passade väl in på Malmös historia samt demografiska profil. Under lång tid har Malmö varit en stad som samlat människor från stora delar av världen och vid tidpunkten för högskolans tillblivelse hade närmare 30 procent av Malmöborna utländsk bakgrund och i staden fanns uppskattningsvis 150 nationaliteter representerade (Gåvobrev till Malmö högskola från Malmö stad vid invigningen av den nya högskolan den 31 augusti 1998 sidan 1). I samtalen om den nya högskolan betonade därför Malmö stad vikten av att frågor om migration och integration blev en del av det nystartade lärosätets särskilda profil.

Malmö högskola invigdes den 1 september 1998 och den 29 oktober 1998 (§ 190) beslutade kommunfullmäktige att

- långsiktigt lämna ett årligt bidrag om 2,5 miljoner kr, med penningvärdesjustering, till Malmö högskola för finansiering av gästprofessuren i IMER
- erforderligt medelsbehov beaktas vid upprättandet av 1999 års och följande års budgeter, samt
- att om de förutsättningar som gåvans överlämnande vilar på förändras, ska gåvan kunna omprövas av kommunen; därutöver ska gåvan alltid, efter företagen utvärdering, omprövas vart 12:e år.

Donationen gavs till minne av Willy Brandt.⁴ I gåvobrevet anges att skälen till att donationen uppkallades efter Willy Brandt bland annat var att han hade egna erfarenheter av migration då han tvingades på flykt i samband med att nazisterna kom till makten i Tyskland. Brandt flydde till Norge och tvingades sedermera på flykt igen när Norge ockuperades. Han flydde då till Sverige. Vidare står att läsa att Willy Brandt under hela sin livsgärning agerade kraftfullt mot rasism och att han agerade för ett förverkligande av de mänskliga rättigheter som alltmer tog form efter andra världskrigets slut. Willy Brandt var även aktiv i arbetet som ledde till att öst och väst närmade sig varandra (Gåvobrev till Malmö högskola från Malmö stad vid invigningen av den nya högskolan den 31 augusti 1998 sidan 3). Donationen avsåg en gästprofessur och till denna knöts även en forskarassistent- samt en doktorandtjänst. Den första gästprofessorn tillsattes våren 2000. Genom åren har längden som en person haft gästprofessuren varierat från några månader upp till 18 månader.

⁴ Willy Brandt var tysk förbundskansler under åren 1969–1974.

I samband med att kommunfullmäktige godkände donationen enligt ovan tillfördes ett krav på utvärdering av donationen vart tolfte år.

”Tio års landvinningar” - den första utvärderingen av Willy Brandt-professuren

Den 8 april 2009 beslutade kommunstyrelsen (§ 126) att ge stadskontoret i uppdrag att initiera en utvärdering av den första tolvårsperioden. För utvärderingens genomförande anlätades en extern granskare, Bo Stråth⁵ vid Helsingfors universitet. Han bedömdes ha god förankring inom vetenskapssamfundet och stod utan koppling till Malmö högskola. Stråths rapport, *Migrationsforskning i Malmö. Tio års landvinningar och framtida möjligheter*, lämnades till kommunstyrelsen i januari 2010. I utvärderingen konstaterades bland annat att

- man på ett utmärkt sätt lyckats integrera gästprofessuren i verksamheten
- professuren haft betydelse för såväl utbildning som forskning vid IMER, men även för andra områden inom högskolan
- ett mer internationellt perspektiv hade utvecklats både i utbildning och forskning genom gästprofessuren
- innehavarna genomgående höll en hög eller mycket hög vetenskaplig klass
- professuren vid tiden för den första utvärderingen var mycket känd bland svenska migrationsforskare och ganska välkänd internationellt
- det var svårt att uppskatta professurens bidrag till den internationella forskningen eftersom det var svårt att hänföra forskningsresultat till forskartiden i Malmö. Det var vidare svårt att uppskatta hur stor del av gästprofessorerna skriftligt som skrivits i Malmö
- det tveklöst var så att IMER:s/MIM:s ställning inom vetenskapssamhället påverkats positivt av professuren
- gästprofessuren bidragit till Malmö stads verksamhet genom att skapa goodwill och bidragit med underlag för diskussion om invandringsfrågor
- tyngdpunktsförskjutningen som vid tiden för utvärderingen skett av professuren från etnicitet mot migration rekommenderades att kvarstå.

Stråths sammanfattar sina slutsatser på följande vis:

Sammanfattningsvis måste avkastningen på satsningen inom ramen för gästprofessuren till Willy Brandts minne

⁵ Bo Stråth var vid tidpunkten för den första utvärderingen innehavare av Finlands Akademis professur i Nordens, Europas och världens historia, placerad vid Helsingfors universitet. Perioden 1990–1996 var han verksam som professor i historia vid Göteborgs universitet och mellan 1997–2007 arbetade han som professor i samtidshistoria vid Europauniversitetet i Florens (<http://www.helsinki.fi/strath/>).

betecknas som mycket god. En tydlig profil har skapats för Malmö högskola som ett centrum för migrationsforskning. Överföringen till MIM 2007 har förstärkt intrycket. Gästprofessuren har höjt Malmö högskolas prestige och profil i och utanför Sverige (Stråth 2010 sidan 18).

I utvärderingen identifieras också fem framtida problemområden (ibid sidan 19 ff). Dessa var att

- gästprofessorn behöver en mer matchande miljö. Gästprofessorn blev mer givande av kunskap och i mindre utsträckning en tagare av kunskap. En mer intellektuellt stimulerande miljö behövde skapas för att ytterligare öka attraktiviteten i professuren
- få en större andel publikationer i internationell fackpress eller ledande internationella förlag
- få till stånd en förstärkning av MIM som ett högskoleövergripande forskningscentrum med hjälp av gästprofessuren
- det sker en förstärkning av kontakterna med undervisningen inom högskolan i sin helhet utan att forskningsprofilen tunnas ut
- ett behov av en ökad spridning av forskningsresultat bland avnämare i Malmö stad.

Ärendet om utvärderingen behandlades av kommunfullmäktige i maj 2010 och det beslutades att

- fortsätta lämna ett årligt bidrag, basbelopp 1999 2,5 Mkr, med penningvärdesjustering, till Malmö högskola för finansieringen av gästprofessuren till Willy Brandts minne med inriktning på migrationsforskning
- bidraget avser perioden 2011–2020, varefter en förnyad prövning av bidraget ska ske, samt
- medelsbehovet beaktas vid upprättande av 2011 års och följande års budgetar.

I samband med detta beslutades även att en ny utvärdering skulle genomföras 2020.

Willy Brandt-donationen 2010-2019

I följande avsnitt görs en genomgång som struktureras utifrån de fem frågeställningar som utgår från utvärderingens syfte.

Har villkoren för donationen uppfyllts?

Villkoren som gäller för donationen är enligt gåvobrevet följande:

- Innehavaren av gästprofessuren ska vara en internationellt välrenommerad forskare, företrädesvis från ett utländskt universitet eller forskningsinstitut.
- Innehavaren ska bedriva sin forskning inom något av IMER:s olika forskningsområden.
- Gästprofessuren ska i normalfallet omfatta en period på 6–12 månader
- Innehavaren ska leda minst sex seminarier per termin, som ska vara öppna för deltagare även utanför Malmö högskola. Varje år ska även en större konferens anordnas.
- Innehavaren ska medverka aktivt på samtliga utbildningsnivåer.
- Innehavaren ska tillsättas av en beslutsgrupp som består av rektor, forskningschefen eller motsvarande och områdeschefen för IMER (föredragande). En vetenskaplig beredningsgrupp med tre till fyra erkända forskare inom området ska biträda beslutsgruppen vid valet av kandidater till professuren.

I denna utvärdering görs ingen bedömning av den vetenskapliga kvalitén, något som flera av punkterna ovan berör. Här är istället fokus riktat på de delar av gåvobrevets inriktning som berör nyttan och värdet för Malmö stad. Samtidigt besvaras rubrikens frågeställning i flera olika avsnitt som följer, som exempel kan nämnas avsnittet om *Donationen genererar ökade kunskaper inom migrationsområdet* och avsnittet *Donationen bidrar till internationalisering och kvalitetsutveckling*. Sammantaget kan konstateras att ingenting framkommit, varken i intervjuer eller dokumentstudier, som pekar mot att villkoren i donationen inte kan anses vara uppfyllda.

Vilket värde har donationen givit för Malmöborna och Malmö stads organisation?

Ovanstående fråga har stått i fokus för denna andra utvärdering av Malmö stads donation till Malmö universitet. Frågan gavs en något perifer betydelse i Stråths utvärdering från 2010, men drygt 20 år efter donationens tillkomst bedömdes frågan som mer angelägen att belysa. Att så är fallet hänger samman med det faktum att donationen finansieras med offentliga medel och således bör ha en tydlig relevans för staden och Malmöborna.

I gåvobrevet finns ingen klar definition av hur värdet för Malmö stad ska definieras och mätas. Istället är det mer svepande beskrivningar som tillsammans ringar in vad staden i slutet av 1990-talet önskade att donationen skulle tillföra den egna organisationen och Malmöborna. Gåvobrevet beskriver att den alltmer omfattande internationella migrationen genererar ett kunskapsbehov om hur dessa rörelser uppkommer, utvecklas och hur integrering av migranter påverkar de mottagande länderna (Gåvobrev till Malmö högskola från Malmö stad vid invigningen av den nya högskolan den

31 augusti 1998 sidan 1). Donationen var därmed ämnad att bidra till att *öka* denna *kunskap*. Utöver detta uttrycks i gåvobrevet en förhoppning att ”Malmö stad med sin etniska mångfald kan bli ett intressant studieobjekt” (ibid sidan 3) och således *bidra med empiri* till den vetenskapliga produktionen. En tredje förhoppning med donationen handlade om att forskningen skulle kunna ge värdefulla bidrag för att *identifiera lösningar* på ”problemen med integrationen i Malmö, regionalt och nationellt” (ibid).

Donationen sätter Malmö på kartan

Frågan om donationens värde för Malmö stad diskuterades även av Bo Stråth i utvärderingen från 2010. Stråths tolkning av nyttan med donationen framhåller särskilt goodwillaspekten för högskolan, och därigenom indirekt, för Malmö stad. Han menar att det vore vanskligt att förvänta sig att en akademisk avhandling, forskningsrapport eller vetenskaplig tidskriftsartikel direkt skulle kunna omsättas i politiska beslut. Istället menar Stråth att donationens värde snarare ligger i att den har kapacitet att stimulera en ”kritisk distans, att väcka nya frågor och att se på kända förhållanden från nya perspektiv, att initiera reflektion och debatt och att stimulera tankeprocesser” (Stråth 2010 sidan 14). I Stråths mening blir därmed nyttoaspekten för Malmö stad snarare av indirekt karaktär.

Stråth kunde konstatera att donationen från Malmö stad till Willy Brandts minne haft stor betydelse för att man under den första 10-års perioden lyckades sätta ”Malmö på kartan inom den internationella migrationsforskningen” (ibid sidan 11). Även Pieter Bevelander, nuvarande föreståndare vid Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM), betonar donationens betydelse för internationaliseringen. Han konstaterar att gästprofessuren gjort Malmö känt utomlands genom att ”de som innehåft professuren blivit ambassadörer ute i världen både för staden och för forskningen som bedrivs här” (Intervju Pieter Bevelander 201005). Rebecka Lettevall, dekan vid fakulteten Kultur och samhälle, ser att donationen till minne av Willy Brandt är profilskapande och bidrar till att stärka varumärket för Malmö universitet och förhoppningsvis även för Malmö stad. Lettevall summerar sina tankar om donationens värde på följande sätt:

Det är oerhört roligt och värdefullt för universitetet att ha fått denna donation. Det visar att staden litar så pass mycket på universitetet att man kan ha en sådan professur. Malmö stad kan vara stolta över att ha bidragit till att lyfta ett forskningsområde från grunden till att bli ledande i Sverige, väldigt starka i Norden och erkända i Europa och även bortom det. Det måste finnas en glädje och stolthet från stadens sida i att ha kunnat bidra i denna transformering från

varvsstad till kunskapsstad. Det är ju en sådan otrolig förändring som har skett (Intervju Rebecka Lettevall 201021).

Kerstin Tham, rektor vid Malmö universitet, konstaterar att det i ett internationellt perspektiv, och kanske även utifrån en nationell horisont, finns ”något unikt med att staden satsar på det här och vilket symbolvärde detta för med sig” (Intervju Kerstin Tham 201008). När Kent Andersson, ordförande i MIM:s styrelse, summerar de gångna 20 åren framhåller han särskilt den ”boost” som kommit med donationen och dess strategiska betydelse för att utveckla migrationsforskningen i bred bemärkelse vid Malmö universitet. Genom gästprofessuren tror han att, inte bara Malmö universitet, utan även Malmö stad fick en tydlig identitet i forskarvärlden på migrationsområdet. Andersson menar att ett konkret uttryck för detta är att Metropolis⁶ internationella styrelse har gjort flera besök i Malmö och Malmö har som enda stad i Europa två gånger stått värd för den årliga och välrenommerade IMISCOE⁷-konferensen. Genom gästprofessuren har man i 20 års tid lyckats locka erkända forskare till Malmö, forskare som i stor utsträckning publicerar sig. Dessa hade sannolikt varit väsentligt svårare att locka till Malmö utan gästprofessuren som inramning.

Även Nils Karlsson, tidigare kommunalråd, ser ett värde i donationen genom att den skapat en ”fin och högprofilerad koppling mellan staden och lärosätet” (Intervju Nils Karlsson 201013). Detta framhävs även av Andersson som menar att donationens värde även ligger i att den upprätthåller banden mellan staden och universitet. En sådan här donation ska, enligt Andersson, ”göra skillnad för Malmö och Malmöborna, vilket försvåras om donationen istället blir ett allmänt tillskott till forskning vid en fakultet som kanske omsätter en halv miljard i forskningsanslag. Då försvinner denna donation helt upp i det stora och den kommer inte längre göra så stor skillnad” (Intervju Kent Andersson 201013). Rinus Penninx, som granskat och kommenterat den utvärdering som genomfördes av MIM 2019/2020, skriver så här i sin rapport:

Gästprofessuren kopplar ihop det lokala, regionala och nationella sammanhanget med Malmö universitet och MIM genom att vara en gåva från Malmö stad och som sådan symbolisera det starka intresse som finns i det svenska

⁶ Metropolis är ett internationellt nätverk bestående av storstäder från hela världen. För vidare läsning se <https://www.metropolis.org/about-us>.

⁷ IMISCOE är en förkortning för International Migration, Integration and Social Cohesion in Europe. IMISCOE är Europas största forskningsnätverk för frågor som kretsar kring migration, integration och mångfald. För vidare läsning se <https://www.imiscoe.org/>.

samhället för forskning inom detta specifika område
(Penninx 2020 sidan 4 [egen översättning]).

Katarina Lindeberg, tidigare avdelningschef vid arbetsmarknads- och socialförvaltningen, lyfter att en av de senaste gästprofessorerna, Ellen Percy Kraly, har fått en nationell och internationell spridning av sin forskning och att Kraly i olika sammanhang hänvisar till tiden i Malmö. Därmed, menar Lindeberg, är det angeläget att inte smalna av perspektivet till enbart en lokal Malmönivå när det kommer till att diskutera hur Malmö stad får avkastning på donationen.

Sammanfattningsvis kan utvärderingen konstatera att både de som är verksamma vid lärosätet, förtroendevalda och tjänstepersoner i Malmö stad samt de externa utvärderarna ger en samstämmig bild av att Willy Brandt-professuren satt Malmö på kartan - nationellt och internationellt - genom donationens betydelse för att bygga upp och etablera en internationellt präglad forskningsmiljö för migrationsfrågor vid Malmö universitet.

Donationen genererar ökad kunskap inom migrationsområdet

Värdet eller nyttan med donationen kan givetvis även uppskattas utifrån gåvobrevets intention om ökad kunskap inom migrationsområdet. När det kommer till att bedöma kunskapsproduktionen så har föreliggande utvärdering kunnat luta sig mot ett omfattande sekundärmaterial. Malmö universitet har från år 2000, och därefter på årlig basis, skickat in en drygt 15 sidor lång verksamhetsberättelse. I dessa beskrivs bland annat vilka som innehått de tre tjänsterna som ingår i donationen (gästprofessuren samt forskarassistent- och doktorandtjänsten) liksom att det finns medföljande beskrivningar av aktiviteter i form av till exempel presentationer vid seminarium, konferenser och publika föredrag. Seminarieinnehåll och aktuella publikationer som tillkommit inom ramen för donationen redogörs för på ett tämligen detaljerat sätt som hjälper läsaren att skapa sig en bild av innehållet långt utöver vad enbart en titel eller rubrik kan åstadkomma.

Utöver verksamhetsberättelserna har föreliggande utvärdering haft tillgång till MIM:s egen utvärderingsrapport, *Evaluation of the Guest Professorship in Memory of Willy Brandt 2010–2019*, som fokuserar på gästprofessuren och dess bidrag till uppbyggnaden och etableringen av MIM. I denna presenteras en enkätstudie med samtliga innehavare av professuren, en SWOT-analys, en sammanställning över alla öppna föreläsningar och seminarier som hållits samt publikationer på

såväl förlag som i tidskrifter med och utan peer review⁸. För att exemplifiera omfattningen av den kunskapsproduktion som sker inom gästprofessuren kan nämnas att det under perioden 2010–2019 hölls 25 öppna föreläsningar av innehavarna av gästprofessuren samt ytterligare 45 forskningsseminarier vid MIM (som även de är öppna för allmänheten). Det publicerades mer än 20 artiklar i tidskrifter med peer review och lika många böcker blev utgivna på genomgående stora välnummerade internationella förlag (Ramsøy 2019 sidan 21 ff). Anna Triandafyllidou, kanadensisk forskare, har granskat och kommenterat den ovan nämnda utvärderingen från MIM. Hennes bedömning är att forskningen håller hög kvalitet och att kunskapen sprids genom en hög publiceringsgrad (Triandafyllidou 2020 sidan 4).

Genomgången av verksamhetsberättelserna och de olika utvärderingsrapporterna ger stöd åt bedömningen att det inom ramen för gästprofessorsprogrammet pågår en omfattande kunskapsproduktion, att den fångar migrationsområdets bredd och att det genomförs aktiviteter öppna även för allmänheten som bidrar till att sprida kunskaperna från akademien till det omkringliggande samhället. Sammantaget tycks det därmed som att Malmö universitet, och särskilt MIM, lyckats väl med att bibehålla och främja en fortsatt god utveckling av den höga kvalitén som var rådande under donationens första decennium. I Stråths utvärdering från 2010 konstateras att kunskapsproduktionen vid den tidpunkten var att betrakta som både omfattande och varierad och han kom till bedömningen att ”rapporterna håller nästan genomgående hög kvalitet och vittnar om betydande forskningsinsatser” (Stråth 2009 sidan 11).

Donationen bidrar till att Malmö beforskas

Gåvobrevet anger att donationens värde även skulle kunna berättigas genom att Malmö utgör studieobjekt, beforskas utifrån och bidrar med empiri till forskningen.

I MIM:s egen utvärdering avseende perioden 2010–2019 vittnar några av gästprofessorerna om att Malmö med dess karaktär och profil bidragit till en positiv upplevelse av vistelsen som helhet. En gästprofessor menar att Malmö i sig självt utgör ett ”epicentrum för Sveriges erfarenheter av att vara ett invandringsland” medan en annan menade att Malmö är ett ”levande labb för migrationsforskare” (Ramsøy 2019 sidan 17 [egen översättning]). Andersson ser att de gästprofessorer som stannat något längre i Malmö haft goda möjligheter att göra intressanta jämförande studier där det lokala eller regionala lyfts fram. Sådana jämförande studier har i sin tur genererat ny kunskap om Malmö som Malmö stad också skulle kunna gagnas av.

⁸ Peer review är en process för vetenskaplig kvalitetssäkring. Uttrycket betyder ursprungligen ’granskad av likar’ och innebär att artiklar och böcker läses och granskas av ämnesexperter innan de accepteras för publicering.

Pieter Bevelander, föreståndare vid MIM, ser tydliga tecken på ett ökat intresse från gästprofessorernas sida att beforska Malmö. Han resonerar om att en stärkt forskningsmiljö på MIM ökar gästprofessorernas intresse för att ingå som samarbetspart och utveckla forskningsprojekt gemensamt med andra forskare knutna till MIM.

De [gästprofessorerna] har varit i Malmö, de känner till universitet och institutet och de vet hur migrationen i Malmö ser ut. Plötsligt vill de forska om migrationen i Malmö. Vi ser att för flera gästprofessorer har Malmö blivit en del av deras nya forskningsfält, vilket det sällan var före ankomsten. Det är ett viktigt resultat av satsningen att vi får ökad kunskap om migrationen i Sverige och Malmö, men sett med andra ögon från de personer som kommit hit inom ramen för gästprofessuren (Intervju Pieter Bevelander 201005).

Ett exempel på forskning, med koppling till Willy Brandt-professuren, där Malmö eller Malmö stad utgjort studieobjekt är Christina Hansens avhandling från 2019 som belyser den politiska aktivism som frodas på Möllevången. Arbetet som ledde fram till avhandlingen, *Solidarity in Diversity: Activism as a Pathway of Migrant Emplacement in Malmö*, handledes av en av gästprofessorerna.⁹

Donationen bidrar med lösningar på stadens utmaningar

Gåvobrevets tredje intention var att donationen skulle stärka forskning som bidrar med lösningar inom integrationsområdet på både lokal och nationell nivå.¹⁰

Ett sätt att resonera kring denna aspekt är att all ökad kunskap som genereras inom migrations- och integrationsområdet är mer eller mindre betydelsefull för en stad som Malmö som både historiskt och i närtid varit en stad präglad av globala migrationsrörelser.

⁹ Utöver detta är det förtjänstfullt att lyfta att Malmö bidrar med empiri och utgör studieobjekt i mycket annan forskning som bedrivs på universitetet. Bland studenter är det till exempel vanligt förekommande att på olika sätt ha Malmö som objekt för sina uppsatser.

¹⁰ Denna fråga hänger nära samman med tanken att Malmö ska fungera som studieobjekt och bidra med empiri till forskningen. Dessa båda frågeställningar överlappar därmed till viss del varandra.

Men det går givetvis att konkretisera och exemplifiera detta, bland annat framgår i verksamhetsberättelserna att det genom åren finns flera exempel på att innehavarna av gästprofessuren haft fokus på svensk integrationspolicy utifrån ett komparativt perspektiv. Här kan särskilt nämnas Peggy Levitt som under sin tid som gästprofessor studerade hur nationen, migration, mångfald och integration gestaltades på museer i Sverige, Danmark och ytterligare några länder.¹¹ Ett andra aktuellt exempel är forskning som genomförs av Maarten Vink, gästprofessor 2017–2018, och som belyser frågan om vem som kan bli medborgare och vem som inte kan det och hur olika länders ställningstaganden kan förklaras. Inom kort väntas en artikel på detta tema som belyser dessa frågor utifrån jämförelser mellan Danmark, Nederländerna och Sverige.

Även den forskning som Pieter Bevelander bedrev inom ramen för forskarassistenttjänsten kopplad till donationen perioden 2007–2011 med fokus på arbetsmarknadsintegration är exempel på forskning som ligger i linje med gåvobrevets intentioner om att bidra med lösningar på integrationsutmaningarna. Ett avslutande exempel är det arbete som gjorts av Erica Righard, innehavare av forskarassistenttjänsten till Willy Brandts minne perioden 2011–2015. Righard har belyst socialt arbete i Malmö och sökt svar på frågan hur socialt arbete kan organiseras, bedrivs och utvecklas för att motverka och minska social utsatthet bland flera olika grupper i staden.

Sammanfattningsvis kan utvärderingen konstatera att dessa exempel utgör goda exempel där Malmö både utgjort en del av empirin, men där det även funnits en möjlig landningsbana eller mottagare inom Malmö stads organisation för den kunskap som genererats.

...men det är svårt att nå innanför väggarna hos Malmö stad

I donationen finns en strävan framskriven om att forskningen och den kunskap som genereras ska nå utanför lärosätets väggar. Ewa Bertz, nuvarande kommunalråd, berättar att hon i dagsläget inte har några kontaktytor gentemot gästprofessuren. Hon kan se att en ökad kontakt med den forskning som bedrivs inom ramen för gästprofessuren hade kunnat vara en hjälp i uppdraget som kommunalråd. Bertz ger exempel på egna försök att initiera kontakt med andra delar av universitetet men att responsen uteblir. Bertz konstaterar att ”det tyvärr inte finns några vardagliga kontaktytor mellan staden och universitetet som hon i sitt uppdrag som kommunalråd märker av eller kan dra nytta av” (Intervju Ewa Bertz 201006).

En likartad beskrivning framförs av Nils Karlsson, tidigare kommunalråd i Malmö stad. Han hade förvisso frekvent kontakt med MIM under en begränsad period, men då gällande uppbyggandet av Rörelsernas Museum och

¹¹ Levitts forskning publicerades 2015 i boken *Artifacts and Allegiances. How Museums Put the Nation and the World on Display*.

en internationell konferens som staden och lärosätet gemensamt stod bakom. Detta var dock ingen kontakt som involverade gästprofessorn. Under sin tid som kommunalråd kände han väl till donationen och underströk att han ofta fick bekräftat hur uppskattad den var för universitetet, men att det för honom framstod som mer diffust vad staden fick i retur.

Bertz och Karlsson uttrycker alltså båda en avsaknad av en cirkulär rörelse som återkopplar forskningen som genomförs inom ramen för donationen till intressenter inom Malmö stad. Att donationen bland annat skulle bidra med lösningar på stadens integrationsutmaningar ser de inga konkreta tecken på. Bertz konstaterar att ”jag tror inte att Malmö [som stad, egen anm] har blivit ett dugg bättre för att vi har haft en sådan här professur” (Intervju Ewa Bertz 201006). Dessa kritiska reflektioner får stöd även i Stråths utvärdering då han betonar att ett av de problemområden som behöver fokuseras från 2010 och den därpå följande 10-års perioden är att i ökad utsträckning främja ”en ökad spridning av forskningsresultaten bland avnämare i Malmö stad” (Stråth 2010 sidan 19).

Från MIM:s sida har olika aktiviteter prövats över tid och det som framför allt verkar ha funnit sina former är samverkan med Malmö stadsbibliotek genom att man under flera år tillsammans organiserat seminarier. Mest etablerat är de öppna föreläsningar som varje gästprofessor håller på kvällstid på stadsbiblioteket. Men det har även gjorts försök till mer riktade insatser mot anställda och förtroendevalda i Malmö stad, men dessa försök verkar inte ha fått något riktigt fäste och få personer från Malmö stad har deltagit. Bevelander berättar att det genom åren gjorts olika försök att hitta vägar in i staden men att det är svårt.

Det finns dock lärande exempel på när en kontaktyta mellan staden och gästprofessorn kommit till stånd och som utgick från en matchning mellan den för Malmö stad aktuella segregationsfrågan och ett forskningsfokus hos den då aktuella gästprofessorn. Genom denna matchning arrangerades ett seminarium med fokus på utmaningarna kopplade till segregationen i staden. Vid seminariet deltog såväl förtroendevalda som tjänstepersoner och Bevelander minns det som ett välbesökt seminarium med intressanta diskussioner. Ibland öppnas en dörr även på mer oväntade sätt. Under en middag på Rådhuset som Malmö stad bjöd på i samband med en konferens 2018 satt den dåvarande gästprofessorn till bords med kommunalrådet med ansvar för arbetsmarknadsfrågor. Samtalet under middagen ledde vidare till att gästprofessorn senare sökte upp kommunalrådet för ett fortsatt samtal om Malmös utmaningar. Om kontaktytorna mellan staden och gästprofessuren skulle kunna finna sina former så är det Bevelanders absoluta övertygelse att ”detta hade uppskattats väldigt mycket av många gästprofessorer” (Intervju Pieter Bevelander 201005).

Med sitt långa tidsperspektiv som ordförande i MIM:s styrelse ser även Kent Andersson att det varierar över tid hur mycket av den forskning som genomförs inom ramen för gästprofessuren som når innanför Malmö stads

väggar. När IMER-utbildningarna startade i slutet av 1990-talet sträcktes många händer ut från IMER:s sida och man hade till exempel månadsseminarium där anställda i Malmö stads olika verksamheter bjöds in att delta. Idag menar han att den interaktion som sker mellan staden och akademien inte är organiserad i lika stor utsträckning.

Troligen hade man kunnat ta fram en ganska välfylld palett med aktiviteter som visar en interaktion mellan MIM och staden, men där denna interaktion inte varit styrd i en specifik riktning av vare sig föreståndaren eller styrelsen. [...] Det är svårt att mäta, men det [samverkan] finns där (Intervju Kent Andersson 201013).

Ett annat perspektiv på frågan om samverkan och interaktion mellan forskningen och staden handlar om att intresset för att närma sig forskningen skiljer sig åt mellan stadens verksamheter. Sättet varpå forskning bedrivs kan på många håll uppfattas som mödosamt och långsamt. Men det är inte alls ovanligt, menar Andersson, att forskningsfrågor formuleras som har sin grund i utmaningar eller behov som är kända av verksamheterna. Under sina år som styrelseordförande för MIM har Andersson även sett att det ibland förekommer en försiktighet från forskningens sida när det kommer till att lämna ifrån sig resultat. Andersson ser att ”det kan handla om att politiken, oberoende av läger, ibland lyfter ut delar ur ett sammanhang och gör politiska budskap av detta” (ibid).

Sammanfattningsvis visar utvärderingen att det finns en hög grad av medvetenhet bland samtliga som intervjuats om vikten av att komma innanför Malmö stads väggar och nå anställda och förtroendevalda. Det går även att konstatera att det finns en samsyn om att kontakterna inte är så omfattande som man skulle önska. Även om lärande exempel finns att tillgå så syns det som om det fortfarande kvarstår ett behov av att hitta de rätta formerna för att främja en cirkulär rörelse som återkopplar forskningen som genomförs inom ramen för donationen till intressenter inom Malmö stad.

Vilket värde har donationen givit för Malmö universitet?

Ovanstående fråga ligger nära frågan om att bedöma den vetenskapliga kvalitén. I rapportens inledning förs ett resonemang om att stadskontoret inte bör göra en egen självständig bedömning av den vetenskapliga kvalitén. Istället försöker utvärderingen besvara frågan om donationens värde utifrån ett fokus på andra parametrar som framstår som betydelsefulla i framför allt intervjuerna, men även i de utvärderingsunderlag från lärosätet som granskats.

Donationen bidrar till kvalitetsutveckling och internationalisering

Parallellt med att Malmö stad inrättade donationen till den nystartade högskolan gjorde lärosätet egna satsningar på migrationsforskningen för att skapa en profil att nischas sig inom. Bland annat tillfördes resurser för att bygga upp ett kursutbud på först masters- och sedermera forskarutbildningsnivå.

Donationen har utan tvivel höjt kvaliteten på migrationsforskningen och skapat en internationell synlighet för migrationsforskningen i Malmö. För ett litet universitet är det helt ovärderligt att ha tillgång till en sådan här donation. Donationen har bidragit till att skapa en dynamik mellan migrationsforskarna i världen. [...]
Migrationsforskare världen över vill numera komma till Malmö för att forska (Intervju Pieter Bevelander 201005).

Under den programperiod som nu utvärderas verkar lärosätet ha fortsatt att fokusera på att öka internationaliseringen av den forskning som bedrivs, vilket styrks i de externa utvärderingsrapporter som Penninx och Triandafyllidou står bakom. Bevelander konstaterar att MIM idag etablerat sig som det i särklass största forskningsinstitutet inom migrationsområdet i Skandinavien och ett av de största instituten i Europa.

Kommer jag till USA, Rotterdam eller London på konferenser eller forskningsresor så känner man till MIM, IMER och Malmö universitet. Ofta frågar man mig vem som är gästprofessor nu för tiden. Malmö är känt utomlands för gästprofessuren och de som innehaft professuren blir ambassadörer ute i världen både för staden och för forskningen som bedrivs här (ibid).

Rebecka Lettevall, dekan vid fakulteten Kultur och samhälle, ser även hon många exempel på att donationen är känd utanför Malmös och Sveriges gränser och menar att det är attraktivt och meriterande att ha varit innehavare av gästprofessuren vid Malmö universitet. ”Det uppstår kontaktytor och nätverk mellan forskarna som varit här. Det framkommer ofta att de trivs väldigt bra med att vara här i Malmö. Därmed sprider det goda ordet sig och attraktiviteten ökar än mer. Det blir viktiga ringar på vattnet” (Intervju Rebecka Lettevall 201021).

Lettevall menar, i likhet med Bevelander, att det finns något tämligen unikt med att som ungt lärosäte ha en gästprofessur av denna dignitet. Vanligtvis är det de äldre och väletablerade lärosätena som har sådana här gästprofessorer. Både Triandafyllidou och Penninx lyfter särskilt gästprofessurens betydelse för att man i Malmö lyckats att från grunden bygga upp en migrationsforskning med hög vetenskaplig kvalitet. Exempelvis ser Triandafyllidou att utifrån ett internationellt perspektiv är ”gästprofessuren en fantastisk resurs som [...] berikat centret [MIM] såväl ämnesmässigt som metodologiskt” (Triandafyllidou 2020 sidan 5 [egen översättning]).

Donationen ger förutsättningar för bredd och stabilitet

Även Kent Andersson poängterar gästprofessurens betydelse för internationaliseringen av migrationsfrågorna på Malmö universitet. Med donationen som hävstång menar han att det har varit möjligt att säkerställa en bredd när det kommer till vilka innehavarna av professuren har varit och denna bredd lyfts genomgående som något positivt även i Triandafyllidous utvärdering (ibid). Bredden är av både språklig och geografisk karaktär, men geografiskt finns en klar förskjutning mot Europa och Nordamerika. Även Lettevall resonerar kring den bredd som uppkommit och betonar att man lyckats väl med att rekrytera såväl äldre som yngre innehavare till professuren. Det finns dock en viss obalans när det kommer till fördelningen mellan män och kvinnor, en obalans som även Triandafyllidou noterar i sin rapport (ibid).

Sammanfattningsvis konstaterar utvärderingen att i samtliga intervjuer, liksom i de olika utvärderingar som gjorts, så framträder en enhetlig berättelse om den betydelse som donationen haft för arbetet med att utveckla kvalitén och internationaliseringen av migrationsforskningen vid Malmö universitet. Inte minst tycks donationen ha varit viktig genom att den utgjort ett stabilt och kontinuerligt resurstillskott i bygget av forskningsmiljön.

Har förutsättningarna för donationen förändrats på något sätt sedan utvärderingen 2010?

De yttre förutsättningarna för donationen kan inte sägas ha förändrats på något avgörande sätt i förhållande till den som beskrivs i gåvobrevet. Den internationella migrationen är nu liksom då fortsatt omfattande och enligt data från FN är det idag mer än 270 miljoner människor som lever i ett annat land än det land de föddes i. Dessa miljoner individer utgör därmed en del av den globala migrationen. Bara under de dryga 10-år som omfattas av denna

utvärdering har antalet migranter blivit mer än 50 miljoner fler (<https://www.un.org/en/sections/issues-depth/migration/index.html>).

Även Malmö har fortsatt att präglas av en betydande invandring. Den 31 december 2019 fanns 184 nationaliteter representerade i Malmös befolkning (<https://malmo.se/statistik>). Andelen personer med utländsk bakgrund i Malmö var 45,7 procent år 2019 (<https://scb.se>). Med utgångspunkt i bland annat detta kan det konstateras att invandring och integration fortfarande är ett viktigt tema med hög relevans för Malmö stad.

En förändring av vikt är att Malmö högskola år 2018 erhöll universitetsstatus. Det innebär bland annat att lärosätet får rätt att bedriva forskarutbildning i egen regi och examinera nya doktorer. Med universitetsstatusen följer även höjda statliga anslag till forskning. Men som både Kerstin Tham, rektor vid Malmö universitet, och Rebecka Lettevall, dekan vid fakulteten för Kultur och samhälle, påpekar så når Malmö som nybildat universitet ännu inte upp till den nivå i forskningsanslag från staten som äldre och mer etablerade universitet idag har. Därmed kvarstår ett förhållandevis stort beroende av externa anslag trots universitetsstatusen.

Ytterligare en viktig förändring som skett det sista decenniet är att den forskning som bedrivs vid MIM, där gästprofessuren är förlagd, idag lämnat stadiet av att vara under en etableringsfas. Efter 20 år kan det tvärtom konstateras att den migrationsforskning som bedrivs vid Malmö universitet i allt väsentligt är ett etablerat och högprofilerat forskningsområde inom universitetet. Ett tecken på detta är att det i intervjuerna finns återkommande beskrivningar av att institutet under de senaste åren varit framgångsrikt i att erhålla externa medel för sin forskning. Inte minst har man lyckats väl med att ta hem en del mer omfattande EU-finansiering, vilket får anses vara ett kvitto på den utveckling och konsolidering av verksamheten som ägt rum.

Andra förändringar som ägt rum, och som redan nämnts i utvärderingen, är att det idag finns en kännedom inom det internationella forskarsamhället om den migrationsforskning som bedrivs vid MIM. Detta syns bland annat i det erkännande som det innebär att få ansvaret att arrangera stora internationella konferenser inom migrationsområdet. Dessutom innebär den skara av internationella forskare som innehaft professuren och den positiva perioden som vistelsen i Malmö ofta inneburit för många av dem att migrationsforskningen idag är känd och erkänd.

Finns det anledning att se över inriktningen för donationen?

I denna utvärdering har det konstaterats ett flertal gånger att donationen skapat viktiga förutsättningar för framväxten av en stark forskningsmiljö kring migrationsforskning vid Malmö universitet. Även i denna utvärdering kan

fastställas att denna utveckling tycks ha fortsatt under den senaste 10-års perioden. Verksamheten vid MIM, där professuren är placerad, har idag blivit ett viktigt profilområde för universitetet. Som sådant har det en framträdande roll att fylla i både utbildning och forskning vid universitetet.

Inga behov att ändra inriktning på donationen

Företrädare för universitetet har i intervjuerna på ett samstämmigt sätt betonat att den inriktning som professuren haft, sedan den initierades, är minst lika aktuell idag som då. Detta argument står sig väl om man beaktar hur den internationella migrationen utvecklats och att det inte finns något idag som tyder på att migrationsfrågorna framöver kommer att minska i betydelse. Världen kommer även framgent att präglas av globalisering och i spåren av det finns all anledning att anta att den globala migrationen kommer fortsätta att öka. Inte minst förutspås att migration som följd av klimatförändringarna kommer att öka i framtiden.

Vi måste forska ännu mer på migrationen framöver för att förstå dess effekter på världen. En stad som Malmö kommer i allra högsta grad att fortsätta påverkas av migrationen, inte minst eftersom man redan har tagit emot många människor från olika delar av världen (Intervju Pieter Bevelander 201005).

Även Rebecka Lettevall resonerar på ett snarlikt sätt och betonar att med det geografiska läge Malmö har, i kombination med en lång historia av att ta emot människor från andra länder, så kommer aktualiteten i migrations- och integrationsfrågorna att kvarstå. Vidare betonar Lettevall värdet i den kontinuitet som den numera 20-åriga donationen för med sig och att det är just kontinuiteten som bidragit till att utväxlingen av donationen varit så god för både lärosätet och staden.

Kent Andersson lyfter från sitt perspektiv en annan aspekt på frågan om eventuella förändringar i inriktningen då han menar att donationen fortfarande är stor nog att göra skillnad inom ett område med konstruktionen som består av en gästprofessor, forskarassistent och doktorand. ”Konstruktionen skapar en bas som gör stor skillnad trots sin litenhet i kronor och ören” (Intervju Kent Andersson 201013). Andersson lyfter att det saknas incitament för att ändra inriktningen på donationen även utifrån det faktum att MIM definierar sina strategiskt prioriterade ämnesområden utifrån breda trender såsom rörlighet och demografi, vilket är områden med hög relevans även för Malmö stad. ”Den bredd som finns i MIM:s profil svarar väl upp mot de behov som finns även inom Malmö stad” konstaterar Andersson (ibid).

Både Andersson och Lettevall utvecklar ett hypotetiskt resonemang om vad de tror händer om donationen flyttas till någon ny profil i behov av den extra växtkraft som donationen tycks ha fört med sig. Andersson menar att svaret på frågan till stor del handlar om hur universitet agerar på en sådan förändring. Men båda är eniga om att en händelseutveckling där professuren, assistenten och doktoranden försvinner kommer slå hårt mot internationaliseringen av migrationsforskningen.

Där skulle mycket mark snabbt gå förlorad och det är just här som gästprofessuren och donationen kanske bidragit allra mest och fått en avgörande betydelse för att MIM har kunnat etablera sig som en stark nod inom migrationsforskningen (Intervju med Kent Andersson 201013).

Ewa Bertz, kommunalråd, är en av dem som tydligast ser behov av förändringar inom ramen för donationen. Argumenten tar utgångspunkt i det faktum att det inte är en del av det kommunala uppdraget att finansiera en gästprofessur, utan att forskningsfinansiering uteslutande är en statlig angelägenhet. Hon menar vidare att när donationen instiftades 1998 så var lärosätet en högskola, men då man nu har status som universitet borde lärosätet kunna stå mer självständigt i den fortsatta utvecklingen av migrationsforskningen. Bertz menar att de pengar som årligen kopplas till donationen kan göra mer nytta någon annanstans. Medlen skulle exempelvis kunna gå till att finansiera en funktion eller position som har i uppdrag att stärka samarbetet, samverkan och kontaktytorna mellan staden och lärosätet inom alla områden, inte bara inom migrations- och integrationsområdet. Katarina Lindeberg ser även hon en poäng i att genomföra vissa förändringar som ligger nära de resonemang som förs fram av Bertz. Lindeberg ser en styrka i att koppla donationen bättre till det samverkansavtal som just nu håller på att tas fram i dialog mellan staden och lärosätet. Hon efterlyser framför allt en närmare koppling mellan donationen och stadens uppdrag kring sysselsättnings- och etableringsfrågor (Intervju med Katarina Lindeberg 201019).

Kerstin Tham, rektor vid Malmö universitet, ser även hon att migrationsfrågorna kommer att ha betydelse både för staden och för lärosätet under lång tid framöver. Men med detta sagt så resonerar hon ändå kring att donationen skulle kunna bidra med växtkraft inom andra forskningsmiljöer på samma sätt som donationen bidragit med goda förutsättningar under 20 års tid för migrationsforskningen. Exempel på sådana miljöer kan handla om lärande i mångkulturella samhällskontexter. En utblick runt om i Europa med exempel på länder där demokratiska principer och fri- och rättigheter inskränks skulle också kunna generera behov av att göra förändringar i inriktningen på donationen. Då skulle forskning med fokus på demokrati och mänskliga

rättigheter kunna stärkas, vilket Tham menar skulle vara förenligt med villkoren i gåvobrevet.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att migrationsforskning fortfarande är, i alla fall, minst lika aktuellt som då donationen gavs år 1998. Donationen har inneburit ett viktigt stöd i uppbyggnaden och utvecklingen av forskning inom migrationsområdet. Utvärderingen pekar mot att det under kommande tioårsperiod bör kraftsamlas kring frågan om hur den kunskap och forskning som finns kring gästprofessuren ska nå ut i samhället och till Malmö stad. Det handlar då om att stärka och finna långsiktiga och stabila former för hur samverkan ska gå till kring dessa frågor. Detta är en uppgift för Malmö stad och universitet att utveckla tillsammans.

...och namnet Willy Brandt bör kvarstå

Ända sedan donationens tillkomst har frågan om namnet diskuterats internt i Malmö stad. Detta är dock ingen diskussion som är framträdande i det samlade intervjumaterialet. Tvärtom framhålls att namnet fungerar väl både utanför Malmö och internationellt. De värden som flertalet informanter förknippar med Willy Brandt är något som gärna framhävs och som anses passa väl in på Malmö universitets satsning på utbildning och forskning med fokus på demokrati, mänskliga rättigheter och migration. Rebecka Lettevall resonerar kring namnfrågan.

Willy Brandt var ju Nobelpristagare¹² och borde betraktas som en internationell statsman som gjort saker som går bortom ett partipolitiskt program genom den värdegrund han stod för och den flyktingerfarenhet han själv hade. Det vore att förringa hans insats genom att omtala honom enbart i termer av en socialdemokratisk partiföreträdare (Intervju Rebecka Lettevall 201021).

Lettevall menar att ett namnbyte skulle kunna vara direkt olyckligt, inte minst med anledning av kontinuiteten som följer med donationens numera 20-åriga historia. Kent Andersson summerar diskussionen om namnfrågan med att "namnet Willy Brandt funkar överallt utom i Malmö" (Intervju Kent Andersson 201013).

¹² Willy Brandt erhöll 1971 fredspriset till Alfred Nobels minne.

Slutsatser och rekommendationer

I denna rapport har stadskontoret redovisat den utvärdering som genomförts avseende Malmö stads donation till Malmö universitet till minne av Willy Brant. Utvärderingen har granskat *villkoren, förutsättningarna* och *inriktningen* på donationen. Syftet är, för det första, att fastställa att den verksamhet som bedrivs inom ramen för gästprofessuren uppvisar följsamhet med skrivningarna i 1998 års gåvobrev och, för det andra, att identifiera om det finns behov av att föreslå förändringar av donationen inför de kommande 10 åren. Utvärderingen har genomförts med en kvalitativ ansats som kombinerat intervjuer med granskning av ett sekundärmaterial bestående av verksamhetsberättelser och tidigare utvärderingar.

Utvärderingen kan dra följande slutsatser, nämligen att

- villkoren i donationen bedöms vara uppfyllda
- donationen är värdefull då den kopplar samman Malmö stad och Malmö universitet och sätter Malmö på kartan både nationellt och internationellt
- donationen bidrar till att ny kunskap om migrations- och integrationsfrågor växer fram
- Malmö i flera fall utgör studieobjekt, beforskas utifrån och bidrar med empiri till den forskning som bedrivs inom ramen för gästprofessuren
- det genomförs forskning som berör sådana utmaningar som Malmö stad möter inom migrations- och integrationsområdet
- donationen är betydelsefull i arbetet med kvalitetsutveckling och internationalisering av migrationsforskningen vid MIM och Malmö universitet
- donationen utgör ett viktigt resurstillskott som skapar stabila förutsättningar i bygget av forskningsmiljön
- det är svårt att få till en cirkulär rörelse i form av återkoppling till Malmö stad av den forskning som bedrivs och som skulle kunna öka värdet av donationen ytterligare för Malmö stad och Malmöborna.

Avslutningsvis ger utvärderingen förslag på följande rekommendationer:

- Malmö stad bör fortsätta finansiera en donation till Malmö universitet till minne av Willy Brandt. Donationen bör utbetalas årligen. Den årliga utbetalningen bör även fortsättningsvis verkställas efter att Malmö universitet lämnat in en verksamhetsberättelse avseende donationen och gästprofessuren.
- Den årliga verksamhetsberättelsen ska innehålla en redovisning av de kontakter som ägt rum mellan Malmö stad och MIM utifrån gästprofessuren.
- Donationens inriktning bör även fortsättningsvis omfatta migrations- och integrationsfrågor, men lärosätet likväl som Malmö stad kan ta initiativ till att utvidga fokus även till andra närliggande områden. En

eventuell förändring ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet och den politiska ledningen i Malmö stad som därefter beslutar i frågan.

- Om de förutsättningar som var gällande när gåvans överlämnande förändras, ska gåvan kunna omprövas av kommunen. Eventuella förändringar gällande donationen ska föregås av dialog mellan representanter för Malmö universitet och den politiska ledningen i Malmö stad. På så vis värnas ömsesidigheten i den långa relation som kommit till stånd genom donationen.
- Donationen bör även fortsättningsvis utvärderas av Malmö stad vart 10:e år.
- Kommunstyrelsen bör ges i uppdrag att verka för att donationen sätts i ett sammanhang som stärker den strategiska samverkan mellan staden och lärosätet, vilket kan ske exempelvis genom att, i samverkan med MIM, arrangera återkommande kunskapshöjande aktiviteter kopplade till gästprofessuren utifrån olika aktuella teman eller att skapa ”en-väg-in” till Malmö stads organisation.

Källförteckning

Litteratur

Hansen C (2019) *Solidarity in Diversity: Activism as a Pathway of Migrant Emplacement in Malmö* Malmö: Malmö universitet

Kvale S (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun* Lund: Studentlitteratur

May T (2001) *Social Research: Issues, methods and process* Buckingham and Philadelphia: Open University Press

Repstad P (1999) *Närhet och distans: Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap* Lund: Studentlitteratur

Intervjuer

20.10.05 Pieter Bevelander – föreståndare MIM, Malmö universitet

20.10.06 Ewa Bertz – kommunalråd, Malmö stad

20.10.08 Kerstin Tham – rektor Malmö universitet

20.10.13 Kent Andersson – ordförande MIM:s styrelse

20.10.13 Nils Karlsson – tidigare kommunalråd, Malmö stad

20.10.19 Katarina Lindeberg – ledningsstrateg, Malmö stad

20.10.21 Rebecka Lettevall – dekan Kultur och samhälle, Malmö universitet

20.10.23 Ola Yndeheim – enhetschef, Malmö stad

Skriftligt material

Bevelander P (2010) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the Spring and Autumn semester 2010*

Gåvobrev till Malmö högskola från Malmö stad vid invigningen av den nya högskolan den 31 augusti 1998

Irastorza N (2016) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2016*

Irastorza N (2017) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2017*

Irastorza N (2018) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2018*

Irastorza N (2019) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2019*

Penninx R (2020) *Evaluation Report of the Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM) 2015-2019.*

Ramsøy I (2019) *Evaluation of the Guest Professorship in Memory of Willy Brandt 2010–2019* MIM, Malmö universitet

Righard E & Bevelander P (2011) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2011*

Righard E (2012) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2012*

Righard E (2013) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2013*

Righard E (2014) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2014*

Righard E (2015) *REPORT on the Guest Professorship in memory of Willy Brandt at MIM/IMER, Malmö University, for the year 2015*

Stråth B (2010) *Migrationsforskning i Malmö. Tio års landvinningar och framtida möjligheter*

Triandafyllidou A (2020) *Evaluation report for Malmö Institute for Studies of migration, Diversity and Welfare (MIM) 2020*

Digitala källor

<http://www.helsinki.fi/strath>

<https://www.imiscoe.org/>

<https://malmo.se/statistik>

<https://www.metropolis.org/about-us>.

<https://www.un.org/en/sections/issues-depth/migration/index.html>

<https://scb.se>